

V Konferencja Zielarska Kobiet

W dniach 24-26 czerwca 2016 roku Gospodarstwo Agroturystyczne „Ziołowy Zakątek” w Korycinach na Podlasiu było miejscem piątej już Konferencji Zielarskiej Kobiet. Organizacji tego przedsięwzięcia podjęli się pracownicy naukowcy Zakładu Chemii Fizycznej Uniwersytetu Medycznego w Warszawie z Panią prof. dr hab. Iwoną Wawer jako przewodniczącą i pomysłodawczynią. Wśród zaproszonych gości znaleźli się naukowcy i praktycy z Polski, Ukrainy i Rosji zajmujący się różnymi aspektami dotyczącymi leku naturalnego oraz wykorzystaniem surowców i produktów roślinnych w wielu dziedzinach medycyny i w przemyśle. W programie konferencji odbyły się łącznie trzy sesje tematyczne.

Profesor Bogdan Kędzia z Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich z Poznania przedstawił zebranych możliwości wykorzystania w lecznictwie takich produktów pszczelich, jak: miód pszczeli, pyłek kwiatowy, mleczko pszczele i jad pszczeli. Okazuje się, że można je stosować wspomagająco z dobrym skutkiem w wielu chorobach wewnętrznych (wszystkie wymienione produkty), jak również zewnętrznych (miód, propolis i jad pszczeli). Duży potencjał leczniczy kryją w sobie także mniej znane produkty apiterapeutyczne, takie jak: wosk pszczeli, czerw trutowy, osyp pszczół, larwy barciaka większego i powietrze ulowe.

Z wykładu dr. n. med. Sławomira Dudka z Wydziału Farmaceutycznego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach dowiedzieliśmy się, na tle charakterystyki typów boreliozy (stawowa, skórna, neuroborelioza), o naturalnych możliwościach leczenia tej choroby. Wśród roślin leczniczych o dużym znaczeniu w boreliozie wymienić można: szczerb pospolitą (*Dipsacus fullonum*), rdestowiec ostrokończysty (*Reynoutria japonica*), czepotę puszystą (*Uncaria tomentosa*) oraz takie rośliny jak *Andrographis paniculata*, *Stephania tetrandra*, jeżówka purpurowa (*Echinacea purpurea*), hakorośl rozesłana (*Harpagophytum procumbens*), żeń-szeń (*Ginkgo biloba*). Duże znaczenie mają także produkty wytwarzane przez pszczołę miodną (jad pszczeli, propolis, pyłek kwiatowy). Wszystkie te surowce mają na celu pobudzanie odpowiedzi immunologicznej organizmu i na tej drodze walkę z chorobą.

Interesujące doniesienie dotyczące mechanizmów bioprzyswajalności kompleksów metali oraz dróg ich transportu zaprezentowała prof. Katarzyna Pawlak z Katedry Chemii Analitycznej Politechniki Warszawskiej.

Wykłady II Sesji Konferencji prezentowane przez specjalistów z Rosji i Ukrainy skoncentrowane były wokół zagadnień związanych z badaniami fitochemicznymi, w tym związków poliacetylenowych z rodziny *Asteraceae* (*Artemisia scopariae*, *Artemisia arenaria*, *Artemisia dracuncululus*, *Calendula*) czy też szerokiego przeglądu związków biologicznie aktywnych występujących w surowcach roślinnych na obszarze Ukrainy. Inne zagadnienie dotyczyło zastosowania związków saponinowych w przemyśle farmaceutycznym i kosmetycznym (doc. Kamil Wojciechowski z Zakładu Mikrobioanalitki Politechniki Warszawskiej).

Przedstawiciel nowoczesnej firmy zielarskiej Greenvit zapoznał zebranych na konferencji z rozwiązaniami technologicznymi stosowanymi przy wytwarzaniu ekstraktów ziołowych (ok. 50 surowców zielarskich). W procesie wytwarzania form płynnych, gęstych i suchych stosuje się m.in. metodę perkolacji w układzie zamkniętym, proces zagęszczania w próżniowej wyparce dwustopniowej i próżniową suszarnię taśmową. Otrzymane półprodukty stanowią ofertę dla przemysłu farmaceutycznego i spożywczego.

Praktycznym podsumowaniem II sesji było interesujące wystąpienie dr. Krzysztofa Błęchy dotyczące wykorzystania ziół i produktów naturalnych u osób starszych w celu ograniczenia procesów związanych ze starzeniem się organizmu. Kluczowe znaczenie w opóźnianiu tego procesu spełniają surowce o działaniu przeciwutleniającym, obniżające poziom lipofuscyny w organizmie, odtruwające, regulujące funkcje układu immunologicznego, stymulujące aktywność enzymu telomerazy, a także białka sirtuiny.

Do produktów i surowców o dużej skuteczności w tym zakresie zaliczyć można: tarczycę bajkalską, zieloną herbacę, skrzyp polny, rdest ptasi, aronię, żurawinę, borówkę czarną, pyłek kwiatowy, piwonię białą, skórki winogron, mumio.

W sesji popołudniowej lek. med. Marcin Samosiej omówił zagadnienia związane z ziołolecznictwem klasycznym w medycynie XXI wieku. Podstawą fitoterapii, tj. leczenia przy wykorzystaniu surowców i preparatów zielarskich, jest bezpieczeństwo i skuteczność. W zależności od sposobu włączania ziół do terapii wyróżnić można choroby leczone samymi ziołami, zioła stosowane we wczesnych stadiach chorobowych, jak również stosowanie ziół w celu wspomagającym podstawowe leczenie. Mimo licznych zalet (działanie wielokierunkowe,

wzajemne uzupełnianie się, łagodne działanie, wpływ jednoczesny na leczenie chorób towarzyszących) ma też swoje ograniczenia (działa słabiej i wolniej niż lek syntetyczny, możliwość interakcji z innymi lekami, brak możliwości pełnej oceny farmakologicznej).

W kolejnych doniesieniach przedstawiono informacje na temat składu chemicznego i właściwości biologicznych oleju konopnego, jak również piwa jako nośnika substancji cennych dla zdrowia. W browarnictwie stosowanych jest ok. 50 gatunków ziół, które wywierają korzystne działanie, np. piwo z liśćmi mięty i limonki wspomaga trawienie, a napój ten połączony z kwiatami wiązówki czy też liśćmi i korzeniami pierwiosnka wspomaga leczenie podagry, natomiast piwo kasztanowe jest polecane w miazdżycy.

Interesujące dane, które przekazali nam kolejni prelegenci, dotyczyły charakterystyki chemicznej i szerokiego wachlarza właściwości biologicznych i leczniczych pokrzywy oraz miechunki rozdętej (*Physalis ashwagandha*) wskazywanej jako rodzime zastępstwo żeń-szenia ze względu na jej zdecydowane działanie adaptogenne i powodujące wzrost sił witalnych organizmu. Drugiego dnia konferencji mieliśmy możliwość zwiedzania pasjonującego ogrodu roślin leczniczych, należących do wielu grup taksonomicznych i rosnących w różnych siedliskach. Oprowadzający nas wysokiej klasy specjalista z tego zakresu – dr inż. Mirosław Angielczyk, przekazał nam w niezwykle interesujący sposób wiele informacji związanych z roślinami leczniczymi i ich wykorzystaniem w medycynie ludowej.

Szeroki wachlarz tematów prezentowanych na V Konferencji Zielarskiej Kobiet świadczy o dużych możliwościach, jakie drzemią w ziołach, a także o niesłabnącym zainteresowaniu naukowców, konsumentów i producentów tą tematyką.

Mgr farm. Elżbieta Hołderna-Kędzia